Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

U K R A I N I A N   D A I L Y   УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 7 TUESDAY, JANUARY 13 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 -ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 13-го СІЧНЯ 1998 р. Ч. 7 РІК CV

Л. КУЧМА ЗАКЛИКАВ УКРАЇНСЬКІ ПРАВОСЛАВНІ ЦЕРКВИ ДО ЄДНОСТИ

Київ. — Президент Леонід Кучма, виступаючи 6-го січня на телебаченні з різдвяним привітанням, закликав Українські Православні Церкви співпрацювати одна з одною.

Президент підкреслив, що єдність у православ'ї є надійним гарантом духовної єдности нації. Він також зазначив, що Церкви за своєю природою повинні бути зразками моральности і досконалости.

Як відомо, в Україні існує тепер три Православні Церкви: УПЦ Київського Патріярхату, УПЦ Московського Патріярхату і УАПЦ, яка в свою чергу поділена на дві групи. Суперечки між трьома обертаються навколо майна, догм і церковного підпорядкування.

Партія „Жінки України" справу виграла

Київ(Р.Р.). — Суд Дарницького району Києва розглянув скаргу Партії „Жінки України" і визнав, що Центральна виборча комісія незаконно відмовила в реєстрації списків цієї партії для участи у виборах.

За словами голови партії Аліни Комарової, до 10-го січня 1998 року Центральна виборча комісія повинна зареєструвати список кандидатів Партії „Жінки України" (ПЖУ), або оскаржити рішення суду.

Як відомо, ЦВК уже зареєструвала 30 партій і блоків, отже ПЖУ може стати 31-ою.

Раніше повідомлялося, що ЦВК не зареєструвала ПЖУ через неправильно оформлені документи: заяви і автобіографії кандидатів було подано не на бланках, рекомендованих ЦВК, а також не було заяв про те, що кандидати взяли відпустку на час виборчої кампанії.

Голова партії А. Комарова розповіла, що здала документи для реєстрації 18-го грудня о 2-ій год. по полудні. Наступного дня вона знову принесла документи, вже оформлені так, як вимагала ЦВК, але їх відмовилися прийняти, покликаючись на те, що термін реєстрації вже скінчився. А. Комарова оцінила це як акт дискримінації прав жінок в Україні.

Центральна виборча комісія повторно відмовила Партії „Жінки України" у реєстрації списків її кандидатів на депутатів і, таким чином, позбавили партію бути суб'єктом парламентарних виборів 1998 року.

Як повідомив член ЦВК Віктор Алсуф'єв, сім членів ЦВК повторно розглянули документи, подані партією для реєстрації, й підтвердили факти грубих порушень партією закону про вибори народних депутатів України. Зокрема, Партія „Жінки України", зазначив В. Алсуф'єв, документально не змогла довести, що зібрала належні 200,000 підписів виборців на свою підтримку. По 10,000 підписів вона зібрала лише у п'ятьох адміністративно-територіяльних одиницях замість чотирнадцятьох, як вимагає закон.

На засіданні ЦВК представників Партії „Жінки України" не було, але голова партії Аліна Комарова надіслала листа на ім'я голови ЦВК М. Рябця, де стверджує, що головною причиною затримки з поданням документів для реєстрації було „вбивство голови ялтинської організації Партії 'Жінки України', відомої правозахисниці Наталії Пушкарьової, яку поховали 16-го грудня".

Газета „День" 9-го січня повідомила, що заступник прокурора Києва дію рішення суду припинив. Довідавшись про це від кореспондента „Дня", лідер партії А. Комарова заявила, що домагатиметься виконання рішення суду законними шляхами.

Невдоволена діями ЦВК також і Партія Національного Врятування України, список якої очолює Іван Симоненко і яку також не зареєстровано. Отож суд Печерського району Києва найближчими днями має розглянути їхню скаргу.

Економіка виходить із тіні

Київ(Р.Р.). — Тут відбулася пресова конференція, на якій директор Інституту Післякомуністичного Суспільства Микола Томенко і голова Експертної ради Сергій Макеєв ознайомили журналістів з результатами експертного опитування, проведеного інститутом.

За їх висновками, політиком року став Євген Марчук, парляментаристом року — Олександер Мороз, партією року стала Партія „Реформи і Порядок", підприємцем року — Михайло Бродський, політичною подією року — прийняття закону про вибори, фіяско року — зниження авторитету Президента, політичним фарсом року — поява „тіньового уряду", словосполученням року — афоризм В. Чорновола „бандитам — тюрми", виданням року — газета „Кіевскіє Ведомості", інформаційною програмою року — програма „Телевізійна служба новин", аналітичною програмою року — програма „Вісті тижня".

Коментуючи результати опитування, М. Томенко наголосив, що найпомітнішим явищем на кінець 1997 року стало зменшення довір'я до Президента і до влади взагалі. За його словами, це явище характерне для всіх післякомуністичних держав, що свідчить „про гльобалізацію і втрату льокальними властями контролі на місцях".

На кінець 1997 року Президентові довіряли 17 відсотків опитаних, Урядові — 9 відсотків, Верховній Раді — 7 відсотків.

Головними загальнополітичними явищами названо два: вихід капіталу з „тіні" і відхід у „тінь" публічної політики. Свідченням виходу капіталу з „тіні" стали партійні списки кандидатів на депутатів і неприховане використання капіталу для фінансування партій у виборах. І якщо боротьба цих двох тенденцій загостриться, то це може загальмувати, або й зупинити приватизацію великих промислових підприємств, тобто об'єктів із так званого „Списку 63".

Серед прогнозів у рік, що наступив, найпопулярнішими після виборів автори опитування бачать дев'ять партій: Комуністична Партія України (КПУ), Соціялістична Партія України (СПУ), Селянська Партія України (СПУ), Народний Рух України (НРУ), Народно-Демократична Партія (НДП), Соціял-Демократична Партія України об'єднана (СДПУо), Партія „Реформи і Порядок" (РПП), „Народовладдя, Економіка, Порядок" (НЕП), і „Громада".

Мігруюча ікона прибула до Києва

Київ(Р.Р.). — Напередодні Різдва Христового у Києві — Печерську Лавру привезено і поміщено в Трапезній знамениту зимненську ікону Божої Матері з Немовлям.

За свідченням істориків, цій іконі понад 1,000 років. Свого часу Константинопільський Патріярх Православної Церкви благословив нею князя Володимира під час шлюбу з Анною.

Ікона довший час зберігалася в чоловічому манастирі села Зимне Волинської области, де князь Володимир мав зимову резиденцію. З приходом большевиків ікона перейшла до Корецького жіночого манастиря в Рівенській області.

Тепер ікону повернено в Зимненський манастир, але вона не залишається там постійно. На свята її возять по церквах і єпархіях, оскільки її випромінювання уціляє хворих. Ікону привозять в різні місцевості, щоб зробити її доступною для місцевих жителів. Після 10-го січня ікону повезуть у Запоріжжя.

Над Европою засіяла зірка вокального мистецтва України

Київ(Р.Р.). — Заслужена артистка України Валентина Степова повернулася до Київської опери з Відня, де виступила з сольовим концертом в Шуберт-Голлі віденського Концертгавзу.

Виконавши твори Й. С. Баха, Ф. Шуберта, Й. Штравса, Дж. Верді, В. А. Моцарта і українські пісні, В. Степова зачарувала слухачів.

За відгуками в газетах, публіка особливо була в захваті від ніжної та ліричної Віолетти у виконанні В. Степової. Пристрасність Цариці Ночі видалася критикам дещо надміроною. Зате „Соловейко" Кропивницького та „Весняні голоси" Штравса — справжній тріюмф.

В. Степова уже не вперше виступає в Австрії, але з сольовим концертом виступала вперше. І вдалося це їй за допомогою Фонду Сприяння Розвитку Мистецтв України.

Після повернення артистки в Україну шанувальники її таланту знову можуть послухати її в опері Дж. Верді „Травіята".

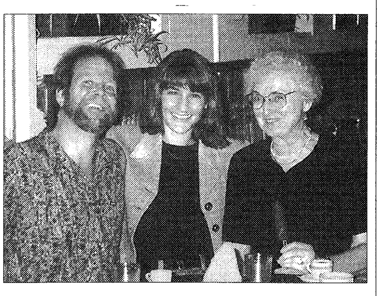
В столиці України В. Степову чекала чергова нагорода: за значний внесок у розвиток вокального мистецтва, вона отримала міжнародну нагороду ім. Григорія Сковороди.

Перші промені особливої зорі в Україні

Ню Йорк (О. Кузьмович). — Це не звичайна зоря, про яку розповідає щойно повернувша з України Марта Макарушка, а в обставинах України справді незвичайна своїми задумами та вислідами першої праці.

„Зоря" — це партнер „Першого світла", організація, яка хоче допомогти впровадити на Україну так важливу програму боротьби з алкоголізмом і наркоманією шляхами добре відомими в ЗСА.

Саме літом та осінню минулого року вперше переведено курси для професіоналів-лікарів та медичної обслуги у окремій для цілей існуючій амбуляторії біля Києва у місцевості Глеваха силами із ЗСА, а конкретно трьома особами, серед яких одна — це Марта Макарушка, вишколена в психологічній поради алькоголікам та з доброю кількалітньою вже практикою в ЗСА. У цій регабілітаційній ділянці вона працює від 1989 року, а останні

Піонери уведення програми „Зоря" в Україні (зліва): Т. Гікс, М. Макарушка, А. Гарасик.

три роки в лікарні у інтенсивній програмі з алькоголіками. Маючи таку практику й досвід вона радо зголосилася до першої трійці американської спеціяльної робочої делеґації в Україні.

Негайно після її повороту у грудні, ми мали нагоду зустрістися та довідатися дещо точніше про її працю, вислідні експерименту та враження із перебування в такому важливому характері в Україні.

— Як це сталося, що ви трапили до тих піонерів „АА" в Україну?

— Я вичитала у на-шому професійному журналі, що програми „Alcoholics Anonymous" перево-

(Закінчення на стор. 3)

„Грінпіс" закликає захистити світовий океан

Брюссель, Бельгія. — „Грінпіс", Міжнародна організація в ділянці охорони довкілля, надіслала офіційного листа на ім'я генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй Кофі Аннана, в якому просить звернути увагу світової спільноти на кризову ситуацію у фавні морів та океанів і пропонує проголосити 1998 рік Міжнародним роком океану.

„Рибні запаси морів та океанів вичерпуються, ми стоїмо на порозі відновлення промислового полювання на китів, а експлуатація прибережних і морських нафтових родовищ загрожує життї морів і атмосфері планети",— сказав під час зустрічі з журналістами виконавчий директор „Грінпіс" Тіло Боде. На його думку, Рік океану дав би світові унікальну можливість радикальним чином змінити наставлення людства до морських багатств.

Щоб уникнути небезпечного збільшення риболовства, „Грінпіс" пропонує до 2005 року наполовину зменшити фльоту великтонажних травлерів та інших риболовних кораблів. „Тепер їх забагато, особливо великих, їх виробничі потужності значно перевищують рівень вилову, необхідний для підтримання теперішніх рибних запасів. Ці кораблі вилювлюють багато непромислової риби, а відтак, вже мертву, викидають у воду",— говориться у згаданому листі.

„Грінпіс" закликає ООН заборонити розробу прибережних родовищ, якщо нема гарантії, що ті проєкти не заподіють шкод морським мешканцям. Особливо чутливі в цьому сенсі райони мангрових джунглів.

У листі підкреслюється необхідність припинити всі форми комерційного полювання на китів, про небезпечність захоронення в морі токсинних та ядерних відпадів.

ЗСА підтримують Балтійські країни

Вашінгтон. — У п'ятницю, 16-го січня, ЗСА і всі три країни Прибалтики підпишуть формальний чартер, який виразно підтримує Естонію, Латвію та Литву в їхніх намірах стати членами Північно- атлантійського оборонного союзу /НАТО/.

Документ, який має назву „Чартер дружби", не обіцяє згаданим країнам членства в НАТО, бо цього Вашінгтон сам вчинити не може, але він являється офіційною заявою про спільну мету та спільні зацікавлення. Він також не зобов'язує Америку боронити Балтійські країни, одначе бере на себе моральне і політичне зобов'язання обстоювати незалежність, суверенітет і територіяльну цілісність цих трьох невеликих країн, котрі у своїх змаганнях до незалежности, значно приспішили розпад СССР.

У п'ятницю в Білому Домі відбудеться спеціяльна церемонія підписання, в якій разом з президентом Биллом Клінтоном візьмуть участь президенти: естонський Леннарт Мері, латвійський Гунтіс Ульманіс і литовський Альгірдас Бразаускас.

Для Уряду президента Б. Клінтона це буде найбільшим досі формальним публічним виявом того, що пляни ЗСА для майбутности Европи не обмежуються тільки до першої рунди поширення НАТО. Хоч і перша рунда є під знаком запитання, бо ще Сенат мусить схвалити вступ Мадярщини, Чехії та Польщі до НАТО, питання, котре буде розглядатися допероа на весні.

Підписання цього чартеру було вислідом цілорічної дипломатичної праці не тільки з уваги на Москву, але також і на скептиків з кола країн членів НАТО та американських сенаторів. По-

(Закінчення на стор. 3)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ВІДНОВЛЮЮТЬ ОПІКУ ЗА БЕЗПРИТУЛЬНИМИ ДІТЬМИ

ЛЬВІВ. — Львівська обласна адміністрація плянує відновити опікунську діяльність Координаційної обласної ради у справах безпритульних дітей. Нині розроблено ряд соціяльних програм, а також профілактичні операції „Вокзал" та „Діти вулиць", для здійснення яких будуть залучені відповідні організації і служби. Крім того, прийнято рішення про утворення бази даних про малолітніх безпритульних.

ПРОТЕСТУЮТЬ ЛІЦЕЇСТИ

ХЕРСОН. — Близько 90 учнів разом з батьками відмовляються залишити приміщення Херсонського Чоловічого Ліцею, відкритого місяць тому турецькою освітньою фірмою „Чаг-1". Вони вимагають, щоб Міністерство Освіти України видало ліцеєві дозвіл на право освітньої діяльности. В ліцеї готують фахівців для праці на спільних українсько-турецьких підприємствах, при чому навчання там безплатне. Завідувачка навчальною частиною Олеся Михеєва повідомила, що 23 учні оголосили голодівку і мають намір тримати її до повного вирішення питання. З Міністерства Освіти України надійшла відповідь, що там не отримували ніяких заяв на реєстрацію ліцею і прохань про дозвіл. Натомість представниця фірми „Чаг-1" Ірина Безродна запевняє, що особисто передала в приймальну Міністерства Освіти всі необхідні документи.

СТРИЖУТЬ ЧИ ТРЕБА, ЧИ НЕ ТРЕБА

ЛУГАНСЬКЕ. — Голова стахановської міської організації „Червоний Хрест" Тамара Варганова та медсестра Світлана Іващенко вирішили допомогти двом жінкам 75 і 80 років дістати право на мешкання в старечому домі. Після безлічі бюрократичних перешкод такий дозвіл нарешті отримали, і голова міської адміністрації навіть дозволив відвезти жінок на своєму службовому автомобілі. Переглянувши документи, працівники старечого будинку негайно посадили обидвох жінок у крісло й обстригли налисо. Ніякі запевнення медсестри і голови Комітету „Червоного Хреста", що жінки здорові, не допомогли.

КРИТИКУЮТЬ ЦВК

КИЇВ. — 8-го січня, у перший же день праці окружних виборчих комісій, зформованих Центральною виборчою комісією, в Києві виник скандал навколо формування їхнього персонального складу. Представники деяких партій звинуватили ЦВК у тенденційності у створенні комісій у столиці. Вони вважають, що керівниками окружних комісій Києва стали переважно люди, які представляють партію влади, або ті, кого вона так чи інакше підтримує. При цьому саму владу представники партій звинуватили у втручанні в працю ЦВК. А голова київської міської організації Народного Руху Ярослав Федорин заявив, що депутати Київської Міської Ради мають усі підстави подати ЦВК в суд. За його словами, вона перевищила свої уповноваження, коли 6-го січня зформувала склад дванадцяти окружних комісій з виборів народних депутатів у столиці.

ВИБУХ У РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ

ГОРЛІВКА, Донеччина. — Невідомі зловмисники в ніч на 8-го січня закинули гранату у вікно кабінету заступника редактора газети „Вечірня Горлівка". У редакції в цей час перебували сторож і редактор, які не постраждали. Вибухом пошкоджено приміщення й меблі. Редактор газети Олександрина Кругленко та її заступник Олег Васильєв вважають, що вибух міг бути помстою за те, що газета оприлюднила низку матеріялів про розслідування справ кількох місцевих банд. Політичних мотивів для терористичного акту, на думку журналістів редакції, немає.

ГОТУЮТЬСЯ ДО СВЯТКУВАННЯ 1,100 РОКІВ ГАЛИЧА

ГАЛИЧ. — Прем'єр-міністер Валерій Пустовойтенко 8-го січня провів засідання організаційного комітету з відзначення 1,100-річчя Галича. Святкування в нинішній ситуації є питанням непростим, сказав він. За його словами, напередодні нового року Кабінет Міністрів на продовження праць у реставрації історичних пам'яток в Галичі виділив 1 млн. 100,000 гривень. Прем'єр підкреслив, що такі заходи не повинні фінансуватися лише з бюджету. За його словами, Уряд має визначити, на що саме треба сконцентрувати фонди. „Однак Галич мусимо зробити", — підкреслив В. Пустовойтенко.

ВІДРОДЖУЄТЬСЯ СПУДЕЙСТВО

КИЇВ. — Спудеї Києво-Могилянської Академії вирішили відродити студентську громадську організацію, на зразок спудейського братства. Створюються різноманітні клюби, до яких можна записатися, щоб спілкуватися і розвивати свої здібності і таким чином сприяти підвищенню рівня викладання. Створення клюбів передбачає і захист прав студентів та видання журналу для висвітлення проблем і пошуків молоді. Тим часом життя студентів КМАУ уже протягом двох років висвітлює радіо Студентсько-Мистецьке Інформаційне Товариство (СМІТ).

У СВІТІ

У ЧЕТВЕР, 8-ГО СІЧНЯ, в Єрусалимі суддя покарав молоду 26-річну ізраїльтянку дворічним ув'язненням за вивішування афішів, на яких зображено пророка Мохаммеда свинею. Татанія Сушкін минулого червня причіпала згадані афіші на дверях арабських крамниць у місті Геброн, що розташоване на території західного берега ріки Йордан, чим спровокувала небезпечні сутички між палестинцями та жидівськими вояками. Крім того, це викликало протести в багатьох інших мусулманських країнах і вуличні маніфестації у Банґладеш та Ірані, а також спровокувало мусулманських священнослужителів вирішити, що будь-яка образа Мохаммеда вимагає смертної кари. Провід Ізраїля засудив вчинок Т. Сушкін. Підсудна зовсім не була стурбована засудом і, усміхаючись, заявила, що „немає причини каятися за свій вчинок, бо все робила з любови до ізраїльської землі".

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА, 8-ГО СІЧНЯ, Рамзі Ахмеда Юсефа, котрий був душею та керівником заговору збомблення будинку Світового центру торгівлі в Ню Йорку тому п'ять років, засуджено на довічетта та 240 додаткових років ув'язнення. Після вислухання засуду він, зухвало викрикуючи заявив, „я є терористом і горджий з цього". Суддя Федерального суду в Мангеттені Кевін Т. Даффі порекомендував щоб своє ув'язнення Р.А. Юсеф відбував в одиночній камері найбільш безпечної тюрми в країні у Кольорадо. Крім того, суддя сказав, щоб підсудному не дозволяти на жодні зустрічі з будь-ким за виїмком його адвокатів і сугерував, щоб тюремні власті навіть не дозволяли йому вживати телефон для спілкування з рідними. Він також назвав підсудного „апостолом зла" котрий „хотів убивати тільки задля приємного переживання вбивання людських істот".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Parsippany,, NJ

Магія „Меланки“

Будучи свідомими того, що розуміння минувшини є незаступимим джерелом можливостей для плекання світлої майбутности, хочеться звернути увагу молодого покоління на багаті та прецікаві традиції нашого українського народу.

Бо ж саме ці давні традиції впродовж багатьох століть народного поневолення були тим цілющим зіллям „євшану“, що додавало наснаги, віри та витривалости багатьом. Плекаючи традиційні звичаї своїх предків, наші попередники зуміли крізь різні лихоліття багатьох століть — дохристиянські чвари племен, княжі міжусобиці, татарську неволю, кочубеївські зради, кріпацькі принижування, маловірство у власні сили в часі Визвольних змагань, жорстокість різних займанців і аж до наших днів зберегти своє Богом дане право бути собою — людиною-українцем. Куди б не закинула лукава доля українську людину, вона завжди, зокрема поза межами своєї прадідної землі, втрималася на поверхні життя дуже часто і у великій мірі завдяки знанні, вмінні плекати винесені з рідної хати традиційні звичаї.

У сіру давнину дохристиянських часів до складу „Соняшного кола“ зимового циклю свят входило свято „Щедрого Бога“, котре пізніше прибрало назву „Меланки-Маланки“, „Щедрівки“. Будучи хліборобським народом, наші пращурі вірили, що у ніч напередодні Нового Року, Щедрий Бог сходить з неба на селянську ниву, на селянську хату, в господарство до худібки. І так, тиждень після коляди, напередодні Нового Року маємо „Щедрий Вечір“. Це один із залишків стародавнього, правдоподібно, дохристиянського звичаю, що походив від аграрно— магічних звичаїв наших давніх предків, а в якусь пору XIX століття перетворився у громадську святочну забаву, своєрідний сільський карнавал, у котрому важливе місце займали шлюбні мотиви.

За християнським календарем — це день преподобної Меланії. У народній традиції ці обидва свята об'єдналися і маємо „Щедрий Вечір“ або свято „Маланки“. До наших днів дійшов звичай на „Маланки“ веселитися, забавлятися і танцювати, а в Україні водити „козу“, щедрувати та виворожувати майбутню долю.

Наддніпрянська Україна і Гуцульщина святкують „Щедрий Вечір“, як значне свято різдвяного циклу з добре розвиненою обрядовістю та щедрують лише на „Маланки“, а в Галичині та Буковині щедрують і святкують „Щедрий Вечір“ напередодні Водохрищів, тоді як на Наддніпрянщині це — „Голодна кутя“, Богоявленне надвечір'я. У цей вечір прощають коляду і він уже не „Святий“, а „Щедрий Вечір“.

Ніч перед Новим Роком — ніч ворожіння. Характерним у новорічну ніч є „водіння кози“ переодягання та маскування, „подорожування Василя з Маланкою“. Ці вечорі проходять дуже весело, з щедрівками, піснями, музиками, танцями та смачною вечерею. Саме під час цієї спільної вечері провадяться спільні гадання-ворожіння , здебільшого про майбутню долю парубків і дівчат. Цей вечір „Маланки“ і ніч напередодні Нового Року наповненні магічними діями, чарами. Все це — намагання розгадати своє майбутнє та забезпечити щастя і добробут на наступний рік.

Серед нашого народу існує поетичне повір'я, що новорічна ніч для віруючих людей „розкриває небо, і вони можуть просити у святих все, що їм забагнеться: перетворення води на вино, каменя — на хліб, глини на мід“.

Використаймо це поетичне повір'я нашого народу і на „Маланки“, коли розкриється небо, просім у святих, щоб перетворили нашу зневіру в завзяте бажання її перебороти, кам'яні серця чужих і своїх недовірків зігріти бажанням кращого завтра для народу, а покрушену глину роздорів замінити в елястичний чинник єдности для добра молодої української держави, її зміцнення, добробуту та світлого майбуття її народу на многії, благії літа!

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Євген Іванків

НЕЗАГОЄНІ РАНИ

У чикагському „Церковному Віснику" (ч. з 21-го грудня 1997 року поміщено статтю про св. п. Митрополита Володимира Стернюка п. з. „Він учив нас неложними устами боронити правду", авторства о. Романа Каспришина, греко-католицького пароха Рудна коло Львова. У цій статті представлено величну постать цього останнього Ісповідника віри, його важке трудолюбиве життя, ревне душпастирювання серед небезпек і переслідувань, ув'язнення і знущання, а вкінці дуже відповідальне становище, як провідника підпільної Церкви.

Вірний послідовник

Покійний Митрополит Володимир був вірним послідовником Митрополита Андрея і Патріярха Йосифа; навіть у часах жорстокого комуністичного поневолення старався зберегти не тільки вселенськість нашої Церкви, але також і її східньо-християнську істоту, її обряди і традиції. Це не було легке завдання, бо наступ московського православ'я на нашу Церкву використовували польські римо-католики і наші латинізатори для своїх цілей, щоб викликати в людей відразу до християнського сходу взагалі і перетягнути їх до латинства. Через це одні шанували Митрополита Володимира і любили його, інші ж зневажали його і постійно йому шкодили.

Після виходу УГКЦеркви з підпілля виникли нові проблеми відносно звороту загарбаних наших храмів московською Церквою. Для цього створено Чотиросторонню комісію, до якої запрошено і Митрополита Володимира. Коли ж замість звороту храмів, почали ними торгувати, а нашу Церкву не визнано як повноправну установу, тільки як групу греко-католиків, Митрополит Володимир вийшов із залі нарад і більше туди не повернувся. Такий рішучий крок Митрополита Володимира не подобався ані Москві, ані Ватиканові.

Ще більше імпозантним був мужній виступ Митрополита Стернюка перед Папою в Римі в червні 1990 року, в обороні прав УГКЦеркви. Це і припечатало його долю. Незабаром його відіслано на примусову емеритуру.

У похоронних відправах взяло участь 10 єпископів, сотні священиків і тисячі вірних, щоб гідно відпровадити улюбленого Митрополита на вічний спочинок. Але знайшлися і такі, що і після смерти воювали проти покійника.

О. Роман Каспришин пише дослівно ось так:

„Вони розповсюджували листівки, в яких було написано, що Митрополит Стернюк явився вже дуже побожним (людям) і заявив, що він є в чистилищі за те, що вживав у Св. Літургії слово 'православний' й іншим наказував вживати це слово. І просить дуже переказати Владиці Любомирові Гузареві, щоб не вживав слова 'православний', бо теж пропаде в чистилищі. Владика Гузар не послухав цього 'наказу', але один діяспорний Владика послухав. Архиєпископ Мирослав Марусин на великім Вході виголосив: 'І всіх вас нехай пом'яне...' Видно, що повірив словам цих листівок і не захотів іти в чистилище".

Важко повірити, що при кінці XX століття і напередодні величавих святкувань 2,000-річчя Христового Різдва серед нашого народу є ще визнавці якоїсь дуже примітивної релігії фанатизму і ненависти не тільки до своїх православних братів-українців, але і до тих греко-католицьких владик і священиків, які (згідно з уставом) вживають у Службі Божій слово „православний".

Причини

Хто ж тоді є відповідальний за цей ненормальний стан релігійних відносин в Україні, що в багатьох випадках переходить межі здорового розуму? Наш народ усе був глибоко релігійний і ця сильна віра в Бога додавала йому сил переносити важкі історичні лихоліття. Чому ж сьогодні ця глибока релігійність і традиційна українська побожність прибирає форми заскорузлости, фанатизму і ненависти? Найбільше, мабуть, пошкодила тут довголітня комуністична неволя, яка не пройшла безслідно, але залишила глибокі рани на душі народу.

Подруге, після звільнення Україна стала тереном імперіялістичної церковної політики наших сусідів і чужих церковних центрів, Москви і Ватикану, які не дбають про добро людських душ, тільки про свої партикулярні інтереси, про владу і впливи, і це викривило і спотворило ідею Церкви і релігії в нашому народі. У великій мірі винуватими є тут і деякі священики, головно ієромонахи, які замість закликати людей до прощення, злагоди і поєднання, проповідують міжконфесійну нетолерантність і засівають зерна ворожнечі. А вже найбільше завинив тут наш церковний провід, який дуже послушно виконує всі накази Ватикану, але дуже мало уваги присвятив внутрішньому духовному і зовнішньому організаційному розвиткові нашої Помісної Церкви. Ділянка екуменізму є майже цілковито занедбаною, майже нічого не зроблено для покращання відносин з православними українцями, бо це, мабуть, не було і не є в плянах Ватикану (ані Москви).

Та це ще не все! З неофіційних, але достовірних джерел довідуємось, що на останньому Синоді в Крехові деякі владики відмовились прийняти новий повний переклад тексту Божественної Літургії, бо в ньому є слово „православний". Цю справу передано до Риму. Пересічним мирянам можна ще простити нетолерантність, заскорузлість, брак духової зрілости. Але владики, як пастирі нашої Помісної Церкви, повинні стояти на багато вищому духовному рівні.

Приблизно 20 років після закінчення Другої світової війни у пресі появилися вістки про віднайдення декількох японських вояків на відлюдних тихоокеанських островах. Там вони, хоч виснажені і голодні, були далі готові зі зброєю в руках відбивати наступ американців. Бідолахи не знали, що війна вже давно закінчилася, воюючі сторони замирилися, а переможена Японія стала світовою економічною потугою.

Аналізуючи нашу церковну ситуацію в Україні, треба сказати, що ми, як ті японські вояки, у своєму духовому загумінку не знаємо, або не хочемо знати, що в світі діється, і далі продовжуємо боротьбу проти православ'я, хоч та боротьба вже давно закінчилася. Давні історичні противники, Рим і Візантія, відкликали анатеми з 1054 року, замирилися і тепер називаються Церквами-посестрами. На екуменічних богословських конференціях римо-католиків і православних офіційно стверджено, що обі Церкви є благодатними і рівними собі, і що кожна з них диспонує всіма засобами для освячення і спасіння людських душ. Папа і московський Патріярх стараються полагодити свої непорозуміння, щоб зустрінутися, обнятися та обмінятися поцілунком миру. А що ми робимо? Воюємо одні проти одних. Навіть слово „православний" є таким несприємливим і осоружним для деяких наших мирях, священиків і єпископів, що стараються усунути його з наших Богослужб. Відрікаючись від східнього православ'я, зрікаємось свого історичного християнства, своїх власних традицій і прав, стаємо духовими безбатьченками і створюємо пригожі психологічні обставини для злиття нашої Церкви з Церквою латинською.

Спільно, об'єднано

Так, нам треба і далі боротись, але не проти своїх православних братів-українців, тільки разом з ними проти тих, що загрожують нашим Церквам і нашій державі. Ватикан і Москва договорюються, але не нам на користь, тільки на шкоду. З півночі загрожує нам Російська Православна Церква, яка насильством, залякуванням і погрозами старається духово поневолити нас і знищити нашу державу. Із заходу наступає на нас польська Римо-Католицька Церква, яка різними підступними способами намагається заманити наших людей до своїх костьолів і поширити в Україні не лише свої релігійні, але й польські політичні впливи. Тільки спільними силами переможемо ці ворожі наступи. Чужі церковні центри нам не поможуть.

Світочі нашої Церкви — Митрополит Андрей, Патріярх Йосиф і Митрополит Володимир відкрили перед нами широкі горизонти нових ідей, великих візій, сміливих дій. Прислухуймось до їхнього голосу, ідімо за їхніми вказівками. Із „Заповіту" Патріярха Йосифа пригадаймо собі слова: „Найближчими нам по вірі і крові є наші православні брати. Нас єднає традиція рідного християнства, спільні церковні і народні звичаї, спільна двотисячолітня культура! Нас єднає спільне змагання за самобутність рідної Церкви, за її повноту, якої видимим знаком буде єдиний Патріярхат Української Церкви!"

Хай ці важливі слова великого Патріярха будуть нам світлим дороговказом у наше світле церковне, національне і державне майбутнє.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Любарт Ліщинський

Українська коляда в смокінґу

В моменті, коли відлетіла у простір залі Карнеґі Голл остання нота і затихла десь серед публіки, віщуючи тим самим дефінітивний кінець дива, яке ще хвилину тому вирувало там на сцені, і з яким так не дуже хотілось розлучатися, зродилось перше питання. Невже серед навали активних різноманітних імпрез в американському передріздвяному світі загубиться, або ж пройде незауваженим приліт до ЗСА Київського камерного хору? Гурту, який щойно дав тут яскравий доказ своєї непересічности, надзвичайности, вивівши на сцену виконавців найвищого кунцту, родом з дивної екзотичної країни на сході Европи, яку знають хіба з вареників, шараварів та писанок. Може, ще і з того, (лиш гадаю, що дуже мала дещиця американців знає), що з України їм дістався іскрометний, нині наскрізь англомовний „Щедрик". От і все. Може, для когось щойно пережите і не стало ревеляцією, а для когось навпаки — це почуте стане вибухом довго стримуваного виразу накопичених емоцій, але напевно кожен зазнав приємности від почутого, бо слухалось воно у якійсь новій несподіваній інтерпретації, на додаток ще й до всього у так пуританському зовнішньому „упакованні". Ні тобі необхідних до співу жупанів, ні червоних чобіт, ні дівоцьких квітчастих вінків над „прив'ялою вродою" — повний „блек тай" у всьому — візуально, концептуально і не марґінально, а в першу чергу запрограмований у блискучій виконавській майстерності, вишуканості у всіх аспектах музичного вислову. Всі ці суперлятиви не в змозі достеменно відобразити рівня ориґіналу. Такого чіткого вигострення кожної фрази, кожного співзвуччя, кожної нотки і поєднання всього того чару в пульсуюче поліфонією ціле, напевно не подибується таке щось "ad hac" навіть в таких залях отак нащодень і в додатку, як то казалося, „на копи". Ансамбль камерного хору, складений з двох десятків співаків, так просто і невимушено вийшов собі під зливу яскравого світла софітів, аби почати своє музичне священодійство, щоб вже за кілька хвилин не залишити й найменшої шпаринки у співпереживанні, співсприйнятті чару української церковної музики і у взаєморозумінні між публікою і виконавцями. На мою гадку, це сталося так завдяки незвичайній маґії рук головного чарівника на тому музичному учтуванні церковної музики, а саме пішло за плястичними руками музичного керівника і дириґента Київського камерного хору Миколи Гобдича. Як вдалося за сім років, йому, молодому музичному „мольфарові", викохати такий колектив? Поперше, понавизбирувати таких перфектних виконавців з такими голосами, сценічними даними і чутливо резонуючими музичними душами? Подруге, мати стільки дириґентського такту і музичносценічної інтуїції, щоб не знівелювавши індивідуальностей, спресувати всіх у єдиний залізний ансамбль, який іде ніби сайсмограф за рукою дириґента на єдиному подиху. Про культуру звуку, фразування, музичну витонченість та масу інших суто позитивних прикмет розводити в цьому місці довгі балачки — то і так марна справа, бо що б не сказав, все те будуть лиш: „слова, слова слова....".

Ми мали можливість впевнитися наочно, що все там і в програмі і в колективі грає, як в „швайцарському годинничку" і нема на те жодної ради. Так цей хор акапелля часом є не зовсім пуристично стерильним і хтось там на чомусь мусить грати, навіть дириґент грає!? А де ви бачили ще й гарно співаючого дириґента? В театрах трапляються добре граючі режисери, а в хорі такого не буває, а тут є і, відав, це нікому не вадить і не сприймається, як святотатство чи непотрібне „удивнення", тут все тримається логічно і органічно пасує до кінцевого добре виваженого мистецького ефекту.

В перші секунди виступу мене дещо тривожило, що такий камерний гурт десь може трохи згубитися в тому монументальному об'ємі славнозвісної залі. Однак приємно було зайвий раз переконатися і довести "urbi et orbi", що випробуваний і витворений в акустиці наших храмів церковний спів без супроводу, силою і красою свого зву-

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Василь Зарічний

Співпраця діяспори з Україною: чи можна її покращити?

I

Співпраця між діяспорою і країною її походження важлива для обидвох. Звичайно, еміґрація має певний потенціял для допомоги своїй країні. Форма допомоги буває різною: дипломатичною, фінансовою, матеріяльною, науковою, військовою. Зразками продуктивної співпраці можуть бути Ізраїль, Вірменія, Польща.

Як показує досвід, успіх допомоги залежить від таких чинників: 1) чітке плянування; 2) уміле придбання і уживання економічних засобів; 3) сувора контроля.

Плянування вимагає визначення: 1) де, кому і якою мірою потрібна допомога; 2) звідкіля дістати потрібні фінанси чи матеріяли і яким способом їх доставити.

Контроля проводиться державою чи відповідною організацією, або й обома. Її мета — встановити, чи допомога є доброї якости, чи йде на призначені цілі і чи немає зайвих витрат.

Фінансову та матеріяльну допомогу можуть надавати еміґрація, різні допомогові, наукові, релігійні, промислові організації, або уряд. Допомога від еміґрації, природно, завжди буде менша, порівняно з можливою допомогою від уряду чи інших джерел.

Щоб використати всі ці можливості, потрібно однієї допомогової організації, що мала б свої відділи в Україні і була звільнена від оподаткування. Вона повинна вести чітку контролю і облік всієї допомоги, перевіряти, чи допомога йде туди, куди її призначено, чи висилані речі, зокрема ліки та технічне приладдя, не є застарілі та чи вони дійсно потрібні.

Можливості дістати допомогу від американських організацій значно більші, якщо до них звертається відповідна авторитетна організація з України чи еміґрації, а не окремі особи. Слід детально з'ясувати, кому і чому допомога потрібна, та доказати, що допомогу одержують ті, яким вона потрібна, а не адміністрація чи окремі урядові особи. Одержавши допомогу, установи в Україні повинні якнайшвидше вислати американським установам подяку за одержану допомогу, перелік одержаних речей та звіт щодо їх використання.

Американські організації хочуть допомоги Україні. Прикладом може слугувати „клініка на колесах" д-ра Дудяка, на яку релігійна установа пожертвувала понад 1 млн. дол. Окремі наукові, комерційні організації передали в Україну чимало інструментів, книжок тощо. Лікарі українського походження вклали чимало праці та грошей, щоб допомогти відповідним організаціям в Україні. Наприклад, д-р Петро Козіцький та його співробітники допомогли відкрити у Львові відділи ендопротезування та артроскопії, а тепер працюють над відкриттям катеризації серця. Інші вислали інструменти (д-р Василь Селезінка), книжки, журнали, медикаменти. Фінансується також видання окремих книжок та журналів в Україні українською мовою. Світова Федерація Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ) організує раз на два роки медичні з'їзди (дотепер їх відбулося чотири), фінансувала видання медичних словників, підручників і журналів, закупила для багатьох установ комп'ютери та інше устаткування, в більшості завдяки дуже щедрій фінансовій допомозі Григорія Малиновського з Дійтройту.

На сьогоднішній день є декілька допомогових організацій, українських та американських. Деякі з них дуже діяльні, але, на жаль, між ними немає координації і, як наслідок, окремі лікарні чи установи в Україні одержують водночас допомогу від двох (а то й більше) американських установ, а інші не дістають ні від кого. До речі, чимало лікарів в ЗСА згідні б віддати ще більше книжок та надати допомогу іншого виду, якщо б вони знали про американські чи українські установи, які займаються пересилкою речей в Україну.

В Україні є свої проблеми. Зокрема, посилки часто не потрапляють до адресата, бо їх затримують подорозі. Наприклад, д-р В. Селезінка вислав медикаменти і апаратуру для лікування очних хворіб. Але переслані речі, на жаль, застрягли на Одеській митниці, бо головний лікар Івано-Франківського облздоровувідділу, мабуть, боячись податків, не хоче підписати документ, що він прийме ці посилки. Великим лихом є і накладені Урядом України податки на посилки допомоги. Окремі люди чи організації розуміють, що вони зобов'язані заплатити за перевезення речей, але не можуть аж ніяк зрозуміти, чому вони повинні платити українським організаціям за те, щоб вони прийняли цю допомогу.

Є ще одна обставина: широкий загал лікарів не користає з надісланих книжок та відеоапаратів з двох причин: поперше, через слабе володіння англійською мовою; подруге, тому, що книжки часто „усамітнюються" в кабінетах керівників установ. А це вже велика втрата, якщо врахувати, що книжки в Америці дуже дорогі. До того ж книжки старіють (нові видання виходять через 4-5 років). До речі, Українське Медичне Товариство Північної Америки вислало відеоапарати для медичних з'їздів. Пізніше важко було віднайти ці апарати, тому що їх хтось затримав.

Як же знайти вихід із заплутаної ситуації?

Поперше, книжки та журнали слід висилати не до поодиноких осіб (якими б авторитетами вони не були б), а до бібліотек, що повинні мати анотований реєстр усіх одержаних книжок і журналів та висилати копії його до інших бібліотек відповідного профілю в Україні. В цей спосіб одна бібліотека могла б позичити матеріяли від іншої. Крім того, Центральна Наукова Бібліотека в Києві повинна мати повний анотований реєстр усіх книжок і журналів, надісланих в Україну.

Щодо інструментів та апаратів, то Україна повинна мати модерне устаткування. Одначе, чим складніші апарати, тим кваліфікованішої обслуги вони вимагають. В дійсності ситуація складається така, що чим вартісніші апарати й інструменти, тим швидше вони виходять з ладу при невишколеному персоналі. Першою умовою одержання якісної апаратури є вишкіл людей, що працюватимуть з нею. Компанії, що продають апаратуру, звичайно забезпечують такий вишкіл персоналу. Тішимося, що діягностичний прилад MRI (Magnetic Resonance Imaging) працює вже в Києві понад два роки для добра тисячів людей.

(Продовження буде).

Українська...

(Закінчення зі стор. 2)

чання здатний наповнити будь-який акустично сприятливий простір чи архітектурний об'єм, а от те, що в дальших рядах чутність була гіршою, то, на мою гадку, не вина камерного хору, а знову ж проблема пріснопам'ятної мікрофонізації заль. Мусимо погодитися, що все в програмі концерту було спрямоване на засаду, щоб ні на секунду не помагати собі будь-якими етнографізмами, а цілеспрямовано і вперто доводити, що наша професійна музика була є і буде складовою частиною європейського культурного контексту. Як бачите, не мусимо приподобуватися насилу оздобами за всяку ціну. Професіоналізм, як виконавський так і композиторський, покаже і утвердить сам себе своїм рівнем і мірою таланту, власне в стриманому, суворому, не розцяцькованому "black tie". Немає слів, маємо що показати світові. Тільки мусимо вперто і дифінітивно вирішити, що віднині і прісно наша штука, наше професійне мистецтво буде парадувати по світу і вдома тільки і виключно у "black tie", у фраку, зрозумілому, ясна річ, в площині всієї національної творчої ментальности, а етнографізм має отримати собі належне чітко визначене поле виразу, яким не можна підміняти все і вся при кожній стосовній і нестосовній нагоді.

Для чужинецького, а і для українського слухача напевно цікавою була побудова програми обох частин концерту, де розгорнулася широка ретроспектива, що почалася від церковно хорових верхів'їв українського барокко через Лисенка, Стеценка і Леонтовича до сучасної композиторської молодої плеяди України. Кожен твір, що наступав по собі, вказував яскраво на те, що попри всі наші історико-культурні бурі і негаразди мистецький фаховий процес в Україні не припинявся і не зазнавав невідворотної стагнації. Час переливався в час, мінялися стилі та уподобання, однак те, що творилося в царині духовної музики, не все „кануло в лету", осівши десь на дні, залишилося десь там у нашому загальномистецькому професійному процесі. Не без того, що часом хтось із загарбників чи сатрапів нахабно присвоював собі наші шедеври разом з творцями чи по-розбійницьки видирав сторінки із нашої „книги битія" (найчастіше найбільш геніяльні) ховав за „семи печатями" чи попросту нищив. Зате книга та дивним дивом прежила, як бачимо всю наругу не зітліла вона жива, а таки „запаленці", як Микола Гобдич, сміливо гортають ті сторінки від дошки до дошки і вишукують там перли, як старі, так і нові. Для того щоб згодом рознести по естрадах світу все вартісне, те що містерно викарбуване на тих скрижалях нашої культурної професійної спадщини.

Якщо за ту музику, що так штудерно інтерпретує той камерний гурт однодумців, можна нагребти стільки вирізнень і високих нагород по цілому світу, то це хіба виразно свідчить про рівень української музики, виконуваної цим колективом, і про тих майстрів композиції, які є її авторами. Може, незвично для неослуханого вуха звучать нові співзвуччя і гармонійні ходи, але здаймо собі справу з того, що не мали ми найменших шансів перед шістьма роками слухати чогось такого з України, а й тут подібних речей ніхто не співав. Все неослухане, незвичне не завжди сприймається без резерви і застережень. Згадаймо, чи той сам Ведель був відразу заакцептований, бо і в його часах з аплявзом зустрічалась вже добре вивірена часом музика і достосована до пануючих естетичних уподобань і смаків. Як панівний загал міг зжитися з думкою, що українці здатні писати европейську музику на високому світовому рівні? Вдодатку не виконувати її у лакейсько кріпацьких шатах і лібеГріях, а так, як пристоїть людям вільним і незалежним у своїй мистецькій творчості та подобі.

Прошу, маємо мірило вальєрів нашого куншту в співі і композиції — всі хіба бачили ту повнокровну рецензію в „Ню Йорк Таймсі". Відомо, що ця газета не займається роздачею харитативних „презентів" для представників третьорядного мистецького світу. Це свідчить про те, що нас побачено і почуто в головній залі світу і в найбільш впливовій газеті Америки відомими оракулами від мистецтва вже не тільки і виключно там, в Европі, де їх вже добре знають, а тут, на цьому континенті, дуже важливе таке визнання, тому що сюди вони приїхали вперше. Рецензія пішла в світ, а нам лишився доказ, що наша сакральна музика і наші коляди можуть сприйматися і бути зауважені і адекватно відзначені власне у візитовій формі "black tie", бо вони так кунштовно оздоблені поліфонією і всіми чисто музичними красотами, що не потребують „підфайновування".

Євген Крименко-Іванків

Новорічна містерія

Хвилина ще, чарки з вином в руках,
А потім співи в радісним привіті
Нового Року, що відкриє шлях
І білу даль у зоряному світі.

Ворожимо, надіємось усі,
Напружуємо погляд у майбутнє,
У цій врочисто-зимовій красі
В душі плекаєм мрії незабутні.

За роком рік, чергуються віки...
Тисячоліття третє вже в дорозі,
Минуле згадуєм — приємне і гірке...
А Рік Новий чекає на порозі.

Бажаючи усім щасливих многих літ,
Почуєм на шляху у далеч невідому
Питання часу й вічности одвіт:
Нового світу срібний голос дзвону.

Січень 1998 р.

Перші...

(Закінчення зі стор. 1)

дяться вже в Росії і Чехії і як знайшла ініціятора першої поїздки в Україну негайно до нього зголосилася та завдяки тому попала в першу трійку фахівців. З початком червня ми виїхали до Києва.

— Чи це ті особи, що ви маєте їх на світлині, яку можемо помістити?

— Так це були ми дві українки і Тед Гікс, який писав про свій досвід вже 26-го жовтня 1997 року на сторінках „Українського Тижневика" англійською мовою.

— Як довго ви навчали чи вияснювали американські системи боротьби з алкоголізмом і наркоманією і кого?

— Ми провели в цій спеціяльній лікарні біля Києва двотижневий курс для лікарів з одною групою, а відтак з другою. Крім того ми ще перевели практичні зайняття з ними та з пацієнтами.

— Як прийняли ваші лекції місцеві лікарі та персонал, а відтак як реагували пацієнти?

— Для них усіх — це була велика новість, передусім для пацієнтів, які знали лише найбільше строгі методи боротьби з алкоголізмом, що переводяться у лікарнях або навіть у в'язницях. Про це, що можна говорити голосно про свій наліг і слухати порад чи взаїмно собі порадами допомагати, вони здається чули вперше. Не уявляєте, яке це було дивне для усіх, що брали участь у наших лекціях.

— Якою мовою ви вели навчання і як відтак показували свої поради у практиці?

— Ми говорили всі троє англійською мовою, а перекладали її професійні перекладачі на російську. Я записувала точно все, що говорила слухачам на курсах, щоб відтак пояснювати їм більш детально, як переводити таку програму.

— Знаю, що ви залишилися довше в Україні. Що ви могли зробити без підтримки інших фахівців із ЗСА?

— Я вирішила сама залишитися, щоб допомогти у практиці переводити програму, яку ми старалися представити тамошнім лікарям. Тому, що на курсах були лікарі з Полтави та Чернігова, я поїхала туди, щоб щераз точніше пояснити нашу програму та спосіб лікування в „АА". Але в більшості я таки працювала в цій лікарні біля Києва, що виключно призначена для жертв алкоголю та наркотиків. Мусите знати, що тепер в Україні велика кількість молодих наркоманів, чого раніше майже не було.

— Значить там біля Києва тепер є головний регабілітаційний центр для алкоголіків та наркоманів?

— Так воно є, а що лікарі та медсестри ще не мають практики в переводженні такої програми, як ми ведемо в ЗСА, то я саме старалася їм допомогти в практиці. На кінець ще відбулася зустріч тих, які покінчили наші вишколи і лікарі могли вимінятися своїми враженнями, а я могла багато їм пояснити. Не уявляєте, яке це все було нове не лише для лікарів, але і для пацієнтів. Вони всі впізнали, що можна так одверто говорити про алкоголізм чи наркоманію, як недугу і мені було просто неймовірним дізнатися, що пацієнти вперше про такі речі голосно говорили.

— Це мусів бути незвичайно цікавий досвід для вас і для тих, що переводили з вами курси.

— Так, я справді захопилася цією працею в Україні і бачу скільки можна в цій ділянці допомогти. Тому хочу тепер поїхати до Орегону, де находиться централя організації „Зоря" з ентузіястичним до цієї справи Т. Гіксом, щоб далі в тому напрямі працювати для України. Це така нова, але як потрібна ділянка. На жаль, в Україні є ще багато бюрократії, яка утруднює нашу працю, на яку треба дозволу Міністерства Охорони Здоров'я, бо не всі бажають, щоб таку програму уводити на ширшій базі в життя. Але вона дуже а дуже потрібна, бо всі знаємо як поширений алкоголізм в Україні і яка це соціяльна проблема. Треба отже ентузіястів, що допомогли б лікарям України у введенні програми „АА".

— Бачу, що до таких ентузіястів можна тепер вже вас зачислити. Добре, що ви, як молода професійна сила, можете в тому допомогти.

ЗСА...

(Закінчення зі стор. 1)

кищо реакція Росії на здивування всіх була дуже мінімальною та зовсім буденною, твердять американські офіційні чинники, котрі вже почали ознайомлювати російських дипломатів у Вашінгтоні з текстом згаданого чартеру. Все ж таки негативної відповіді зі сторони Росії не сподіються аж після п'ятниці — дня офіційного підписання.

Найважливішим у цьому чартері є обіцянка, що Вашінгтон робитиме все можливе, щоб допомогти цим країнам приготовитися до вступу в НАТО та підтримає їхні намагання в тому напрямі.

У КІНЦІ МИНУЛОГО ТИЖНЯ, конкретніше у четвер, 8-го січня, цілий ряд бур, які спричинили чимало пакостей над рівнинами північно-американських стейтів у своїй мандрівці сильно змочили східне побережжя країни від Алабами на півдні аж до Канади на півночі. Вислідом були швидкі приплииви вод у річках і затоплення доріг, що спричинило смерть 14 осіб, п'ять у повенях в Теннессі, а шестеро під час ледяної бурі в Канаді. У стейтах Нової Англії та східньої Канада зливні дощі перетворювались у суцільну ожеледь на землі, деревах і телефонічно-електричних дротах перериваючи зв'язок, постачання електричного струму, а в Оттаві, столиці Канади, місцеві власті зарядили надзвичайний стан, бо небезпека людському життю була надзвичайною. У протилежності до того у Вашінґтоні почали розцвітати японські вишні.

У світлу пам'ять бл. п. архітекта А. ОСАДЦИ зложили на церкву Положення Ризи Пресвятої Богородиці в селі Волощина в Україні: Борис і Арліна Ґулай — 100 дол. і Софія Зайнінґер — 50 дол.

Дружина ТАНЯ ОСАДЦА

UNWLA СУА

Ділимося сумною вісткою з членством Союзу Українок Америки та громадянством, що 8-го січня 1998 р. відійшла у вічність визначна діячка СУА і його почесна голова

бл. п.

МАРІЯ САВЧАК

Опечаленій родині висловлюємо найщиріші співчуття

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮВУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Пожертви в світлу пам'ять покійної просимо складати на цілі СУА

Ділимося сумною вісткою з членами Відділу 25, членством УНСоюзу і цілою українською громадою, що 8-го січня 1998 р. відійшла у вічність по довгій недузі

бл. п.

МАРІЯ САВЧАК

довголітня працівничка головної канцелярії, делеґатка на кілька конвенцій УНСоюзу, секретар Конвенції та довголітня секретарка Відділу 25.

ПОХОРОН у вівторок, 13-го січня 1998 р. на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій родині складаємо наші щирі співчуття у їхньому горі.

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСоюзу

Замість квітів на свіжу могилу покійної складаємо 100 дол. через Українську Народну Фундацію при УНСоюзі на Доброчинний Фонд Сприяння Львівській Науковій Бібліотеці ім. В. Стефаника НАН України у Львові.

Ділимося сумною вісткою з друзями, приятелями і українською громадою, що 8-го січня 1998 р., відійшла у вічність на 79-му році життя після довгої, тяжкої недуги наша найдорожча МАМА, БАБУНЯ і СЕСТРА

бл. п.

МАРІЯ САВЧАК

нар. в Станиславові, Україна, довголітня голова і почесна голова Союзу Українок Америки.

ПАНАХИДА відбулася в понеділок, 12-го січня 1998 р. о год. 6-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 E. 7th St., New York, N.Y.

ПОХОРОННІ відправи у вівторок, 13-го січня 1998 р. о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра, а відтак на цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишила в глибокому смутку:
синів — РОМАНА КУПЧИНСЬКОГО (в Києві)
— МИХАЙЛА САВЧАКА з дружною АННАЛІСОЮ
сестру — ЯРОСЛАВУ з чоловіком МИРОСЛАВОМ ПАСТУШЕНКОМ
внука — МАРКІЯНА КУПЧИНСЬКОГО (в Києві)

Замість квітів родина просить складати пожертви на Український Музей в Ню Йорку.

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями та українською громадою, що 5-го січня 1998 р. відійшов у вічність на 74-му році життя в Балтіморі Мд., наш найдорожчий СИН, МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

бл. п.

інж.

ОСТАП СТЕЛЬМАХ

довголітній скарбник і секретар кредитівки в Балтіморі Мд., колишній голова УККА, член середовища УГВР та активний член громади.

ПАНАХИДА в середу, 7-го січня в похоронному заведенні Lilly & Zeiler при Eastern Ave & Walfe St.

ПОХОРОН в четвер, 8-го січня з української католицької церкви св. Михаїла, а відтак на парафіяльний цвинтар.

Залишив у смутку:
маму — ЕВГЕНІЮ
дружину — АННУ
дочку — УЛЯНУ з чоловіком ЯРОСЛАВОМ
сина — РОМАНА
брата — ВОЛОДИМИРА з родиною
та ближчу і дальшу родину в ЗСА й Україні.

Вічна йому пам'ять!

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої незабутньої ТЕТИ

бл. п.

ЄВГЕНІЇ КОРЧИНСЬКОЇ

будуть відправлені заупокійні

СЛУЖБИ БОЖІ

в українських католицьких церквах:

св. Юра в Ню Йорку, 15-го січня 1998 р. о год. 8:30 ранку;
Пресвятої Трійці в Керґонксоні, Н.Й., 15-го січня о год. 8-ій ранку;
св. Михаїла в Ню Гейвені, Конн., 16-го січня о год. 8-ій ранку.

Рідних, приятелів і знайомих про молитви за спокій душі покійної просить родина.

В глибокій скорботі повідомляємо, що в п'ятницю, 9-го січня 1998 р. відійшла у вічність наша МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

МІНОДОРА ШАЙДЕВИЧ

ПАНАХИДА —понеділок, 12-го січня 1998 р. о год. 7-ій веч. в Conroy Funeral Home, С. Бавнд Брук, Н. Дж.

ПОХОРОН — вівторок, 13-го січня о год. 10-ій ранку на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишила у глибокому смутку:
сина — ВСЕВОЛОДА
внука — ОЛЕГА і
родину в Україні.

Дирекція Пластової Фундації в Ню Йорку ділиться сумною вісткою з членами і українським громадянством, що 31-го грудня 1997 р. відійшов у вічність на 81-му році життя наш довголітній активний член

бл. п.

ІВАН ЯРЕМЧУК

ПОХОРОННІ відправи відбулися 3-го січня 1998 р. в церкві св. Юра в Ню Йорку, а відтак на цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружині Любі та всій родині висловлюємо щирі співчуття.

Вічна йому пам'ять!

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ)

з великим сумом повідомляє своє членство і українське громадянство, що 31-го грудня 1997 р. на 81-му році життя відійшов у вічність

сл. п.

ІВАН ЯРЕМЧУК

довголітній член Центральної Управи ОДВУ, і член ОУН, учасник Похідних Груп ОУН в 1941 р. в Україні, член багатьох інших українських організацій і товариств, всеціло відданий Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 3-го січня 1998 р.,с в церкві св. Юра в Ню Йорку.

Похоронений на цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Глибокі співчуття дружині і усій родині висловлює

ЦУ ОДВУ

Презентація книжки „Холмщина і Підляшшя" у Філядельфії

Фінансова комісія СФУЖО на ЗСА, очолена від початків її визначною діячкою СУА і СФУЖО Мрією Хариною, впродовж довгих років влаштовувала літературні вечори з нагоди різних роковин і літературних конкурсів СФУЖО ім. Марусі Бек. Літературні імпрези під керівництвом М. Харини були завжди на високому рівні й залишали в учасників глибоке враження. Традиції цієї дотримано й цим разом. Дня 19-го жовтня 1997 року відбулася в УОКЦентрі презентація книжки про західні етнографічні землі України, що увійшли тепер в межі польської держави. Знаменно, що книжка ця появилася саме в роковини (50-ліття) трагічної в своїх наслідках „Акції Вісла". Відомо, що виселення корінного населення Лемківщини — Засяння, Підляшшя і Холмщини відбулося насильно із величезними жертвами. Тож пам'ять про цю акцію, історично недавню, ще жива в свідомості всіх українців. Тож не дивно, що презентацію книжки про ці землі пов'язано із роздумами на тему польсько-українських взаємин.

Відкрила імпрезу М. Харина, з'ясувавши мету — презентація нововиданої книжки, фірмованої Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій.

Письменниця Ірина Дибко-Филипчак дала глибоке політичне тло „Акції Вісла", що сягає ще X століття, коли польські королі окупували т. зв. червенські землі і про те, як Володимир Великий, володар Руси-України, відвойовував ці землі з-під „лядського панування". Згадано і про меч королівський, пощерблений об Золоті Ворота стольного города Києва. Славний Щербець дотепер зберігається в габльоті на Вавелю. Згадано й жорстокі боротьби придавлення козацьких повстань за звільнення своїх земель, як козаки в муках на палях, конали. Згадано і Березу Картузьку. Кривава була історія. Тоді Друга світова війна, тяжкі вчинки Армії Крайової. Тепер часи змінилися, обмінюються дипломатичними нотами, підписують договори; Польща, загрожена Росією, так як і Україна, стає її природним союзником. Однак справа відшкодування жива. Адже з димом пішли хати, церкви і часто — люди. І. Дибко завдала собі труду пригадати історичні факти. Комуністичний уряд „Польскі Людовей" несе найбільшу відповідальність за ці дії. Знаємо про те, що були і відплатні акції, також жорстокі. На жаль, виселювання з деяких околиць Холмщини і Підляшшя і тепер ще проходить. Не все горе безслідно втихає.

Ведучою імпрезою була саме І. Дибко, яка попросила до слова д-р Валентину Борисенко, професора Київського Університету ім. Т. Шевченка в ділянці історичних наук, знавця й дослідника етнографії і етнології, відповідального редактора книжки про Холмщину й Підляшшя. Доповідь В. Борисенко була незвичайно цікава; учасники вечора радо слухали б її далі. Адже відкривала вона часто незнані або мало відомі особливості, зокрема північнозахідних земель Підляшшя й деяких частин Холмщини. Маючи філологічне знання, В. Борисенко вказувала на основі власних дослідів на прадавні риси мовних елементів місцевого говору, цілковито відмінних від польських фонетичних явищ у тих самих праслов'янських первісних формах; і пісня і ноша — все прадавнє українське із рисами з-перед тисячоліття. На всьому Підляшші й в усіх Холмщині збереглася „кутя" як обрядова страва, якої в Польщі немає. Та головна риса, це типово українській характер людей — мешканців північнозахідних окраїн. Цікаво було почути, як жінка-господиня на запит, якої народности вони, сказала, що вони „тутешні", на запит, чи поляки, ні, не поляки; а може білоруси, так кажуть про нас, але ми їх говору не тямимо. То ви українці, як ось і я, каже дослідниця. Та кажуть ще, що ми „хохли". Довелося В. Борисенко пояснювати жінці, яка велика простора наша Україна. Характер жінки виявився в тому, що вона подарувала дослідниці свою старенну вишиванку, бо, сказала, ви по-нашому говорите. Тоді В. Борисенко представила дві модельки, вбрані в підляський, а друга в холмський одяг (Ірина Бадуляк і Олександра Матла) і пояснювала частину одягу.

Модельки.(зліва) О. Матла і У. Бадуляк і проф. В. Борисенко.

Приємно було послухати доброго звучання пісень з тих самих земель України (як етнографічної цілости, а не території в межах іншої держави) у виконанні відомої вже у нас співачки Калини Чолган-Бойчук, меццо-сопрано, при акомпаньяменті піаністки Роксоляни Гарасимович. Співачка виконала підляську пісню „Нічка погідна", а також холмську народну „Цвіла моя ружа". Виконала також пісню на слова Лесі Українки „Стояла я і слухала весну", музика Кирила Стеценка, також арію Оксани „Там за тихим, за Дунаєм", давний вияв ностальгії в нашій клясиці з опери „Запорожець за Дунаєм" Семена Гулака-Атемовського; із чужої клясики — арію Дорабеллі з опери Моцарта „Козі фан тутте".

Мистецьку рецитацію народної творчости в оформленні поета Василя Альбійчука, між ними цікавий змістом „Більськ Підляський", виконали Віра Кліш і Марта Васильців, що було гарним доповненням програми.

У своїм слові д-р В. Борисенко сказала, що без спонзорування самого видання книжки про Холмщину і Підляшшя подружжям Наталії й Івана Даниленків, книжка не змогла б побачити світу. Це підкреслила також І. Дибко-Филипчак. У зв'язку з цим 90-ий Відділ Союзу Українок Америки, очолений Христею Іжак, запросив представників амбасади України, щоб вони вручили подружжю Н. і І. Данилів, як меценатам книжки, грамоту заслуги, що вони й виконали при оплесках і многоліттю присутніх.

Після закінчення цієї вдалої імпрези учасники її мали смачну перекуску, дбайливо приготовану в виді буфету Марією Данилів та іншими жінками.

Н. Пазуняк

Звідомлення Управи відділу Регіонального комітету „Рогатинщина"

Комітет рогатинців створився в Торонто як Відділ Комітету „Рогатинщина" дня 13-го березня 1985 року із завданням допомогти Центральному комітетові у Ню Йорку видати заплянований давніше регіональний збірник. Зібрано значну кількість матеріялів-дописів та світлин, як рівнож 58,840 дол. У цю суму включені 22,000 дол. австралійського і 7,500 дол. монтреальського відділів, які вони передали до нашої каси.

З тієї суми передано до Центрального комітету 48,400 дол., а 3,200 дол. до Рогатинської гімназії у формі канцелярійних обладнань і обладнань гімназійної бібліотеки.

Центральний комітет „Рогатинщина" видав два томи збірника „Рогатинська Земля" об'ємом 1,843 сторінок. Відділ „Комітет Рогатинців" в Торонто одержав більшу кількість обох виданих томів збірника. Подаємо зіставлення: з одержаних 518 примірників збірника роздано передплатникам 180,продано 74, роздано даром до бібліотек 67, вислано до Рогатина 142, у запасі залишилось 55.

Управа Відділу „Комітет Рогатинців" в Торонто закінчила свою працю з добрим вислідом. Тому приємно нам повідомити про те всіх передплатників, що цей наш успіх осягнули ми всі спільними силами, взаємним довір'ям, пожертвами і працею. Приємно нам теж відзначити працю голів Центрального комітету „Рогатинщина", а це: св. п. Івана Поритка, який був ініціятором праці, св. п. Романа Крупку, який оживив наново Центральний комітет, св. п. д-р Олега Кудрика, що допровадив працю видання збірника до конкретного закінчення.

З подякою і признанням згадуємо членів редакційної колегії, а особливо головного редактора першого тому Уляну Любович-Старосольську. Признання і вдячність висловлюємо редакторові Марії А. Голод, яка перевірила, зредагувала і переписала львівну частину матеріялу, а після ненадійної смерти св. п. д-ра О. Кудрика залишилась душею і мотором викінчення другого тому збірника.

Не менш вдячні ми авторам, а особливо д-рові Осипові Кравченюкові, що хоча сам не редагував, але своїми статтями зробив наш збірник цікавішим і допоміг надати прикмет науковости. Щиро вдячні ми теж д-р Романові Дражньовському за опрацювання карт повіту.

Усім, хто причинився до видання збірника „Рогатинська Земля", складаємо подяку і признання. Архів і документація Відділу в Торонто готові до передання Центральному комітетові „Рогатинщина" в Ню Йорку.

За Управу „Комітету Рогатинців", Торонто:

Михайло Ромах
голова
Мирослав Богдан Бігус
голова Контрольної комісії
Іван Падик
секретар

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

SUNDAY, 18 JANUARY 1998.

St. Petersburg, FL. The annual meeting of UNA Br. 377 Will be held at 11:30AM at Epiphany Church Hall at 434 90th Ave. N. Will cover: "Election of officers for 1998. "Brief report of past year and Convention '98. "Will discuss many UNA insurance ideas for children & adults. Literature will be available. "How to change beneficiary on policy. "UNA needs your personal support to build members and support our Svoboda and Weekly. Please remind family & friends to come to meeting on 18th. Elections of the delegates to the convention will be held.— Sec. John Gawaluch.

ДІЯЛЬНІСТЬ 1-ГО ВІДДІЛУ СУА В НЮ ЙОРКУ

В погідний день 13-го грудня 1997 року зійшлося до домівки 50 членок 1-го Відділу СУА, щоб підсумувати свою діяльність за останній рік. Почесна голова Лідія Магун відкрила Річні загальні збори і попросила до молитви та хвилинної мовчанки для вшанування пам'яти тих членок, які відійшли від нас у вічність. Після відчитання порядку нарад відбулося прийняття нових членок та вручення їм відзначки СУА. Організаційний референт Дарія Чижик з допомогою членок приєднала шість нових членок, ще жінки з України, що були союзянками та хочуть тут продовжувати свою діяльність. Відтак відбулося надання Почесного членства п'ятьом довголітнім членкам, активним в управі Відділу: Стефанії Семущак, Наталії Мітрінга, Софії Вацик, Еві Гарайді і Олі Кузьмин. На предсідницю зборів вибрано Стефу Семущак, а на секретарку Лесю Гой; до президії попрошено голову Окружної Управи О. Кіршак і гостю з України (Львова) Ігуменю Сестер Студиток, мати Юлітту. Після відчитання протоколу з останніх Річних зборів та його приняття слідували звіти уступаючої управи. „Просфора" — це перша імпреза, яка відбулася при великій участі членок з родиною та гостей в дійсно святочному різдвяному настрої і щедрою колядою.

Культурно-освітня референтка Іванна Мачай відчитала на ширших сходинах ряд цікавих доповідей про Катрю Гриневичеву, Плащаницю з Турину, обов'язки матері в родині, про святкування в Теребовлі з нагоди 900-ліття її заснування та відслонення пам'ятника князеві Васильковi Ростиславичові — засновникові міста Теребовлі; про Зою Когут — визначну українську поетесу. Запрошений гість д-р Ігор Магун говорив про превентивну медицину у щоденному побуті людини, про вживання вітамінів і антибіотиків.

На піврічних сходинах ми вшанували Стефанію Гуменюк за працю на пості скарбнички протягом довгих 36 років і з вдячности вручили їй квіти та подарунок. Референти суспільної опіки Соня Вацик і Ева Гарайда вислали 10 пакунків з одягом і харчами в Україну, в більшости до сиротинців. Грошеву допомогу переслано до Югославії, на Богословський Інститут в Івано-Франківському, для Сестер Студиток у Львові, до сиротинців в Миколаєві, для СУ в Тернополі, а також 3 журнали „Наше Життя". Двом бабусям в Україні, для студента Академії св. Юра, разом суспільна опіка видала 1,500 дол. Відділ має стипендиста на теольогії в Римі, з-поза Відділу д-р І. Л. Магун має стипендиста в Україні, а В. Л. Магун в Бразилії. Також референт стипендій М. Савицька зібрала одноразові датки в сумі 500 дол., так що стипендійні акції передано 1,400 дол.

Відділ є членом Українського Музею та 40 членок є також членами Музею. З нагоди посвячення наріжного каменя передано 1,000 дол., а дотепер Відділ зложив понад 11,000 дол. Референт музею А. Натина подарувала до крамнички музею 20 речей, в тому килим і ліжник. Всі членки підтримують почин музею і особисто жертвують більші суми грошей, тому через 1-ий Відділ зложено біля 70,000 дол. Фестивалі, очолюваний Катрусею Папугою і П. Сусь, є головною фінансовою допомогою. Імпрезова референтка Д. Мудра та госп. референтки Дуня Кріль, О. Кузьмин, М. Касіян, Куснірчук на ширших сходинах гостили нас кавою та солодким. Дуже помічні були секретарки Стефа Семущак і Ганя Серант, як також голова Контрольної комісії Леся Гой.

Відділ активно співпрацює з Окружною Управою, до якої входять 8 членок, як також бере численну участь у всіх імпрезах Окружної Управи: в засвіченні ялинки, в Святі Героїнь, Дні Союзянки, в конференціях, які переводять референтки Округи з референтками Відділів. Голова Л. Магун заступала Відділ у громаді на бенкеті єпископа Лостена, на 50-літтю о. Пащака, на Святі Героїв, в Метрополітен Музею на виставці „Слава Візантії" та інших. Присутня голова Округи Олександра Кіршак у своєму слові дала признання за проведену велику діяльність, зазначуючи, що хоча 1-му Відділові сповнилося 72 роки існування, він не тільки за числом перший, але і в праці для СУА є все першим. На голову переобрано Л. Магун, а також до управи увійшли нові членки з України. Л. Магун подякувала за перевибір і побажала, щоб і надалі існувала така дружня співпраця і приємна товариська атмосфера, яка допомагає перевести корисну працю, особливо тепер, коли Україна потребує нашої допомоги. Відтак Сестра Ігуменя мати Юлітта розповіла про життя і працю їхнього чину, а Відділ і членки особисто обдарували її щедрим гостинцем. Вином і смачним буфетом угощувала нас почесна членка Дуня Кріль з нагоди вінчання доньки Анни з Максимом Пизюром, яким усі присутні з побажанням всього найліпшого відспівали „Многая літа", а голова побажала веселих свят Різдва Христового і щасливого Нового року.

Л. М.

До 100-річчя української літератури в Канаді

Заходами Українського Архіву-Музею Альберти, протягом листопада 1997 року тривала велика виставка книжкових видань, присвячена українській літературі в Канаді. Виставку відкрила Оля Плохій, нова президентка архіву-музею, яка приготувала також листки з іменами авторів та бібліографічними довідками про них.

Доповідь про українське письменство в Канаді зробив д-р Яр Славутич, професор-емерит Альбертського університету, автор книжки „Українська література в Канаді" (Едмонтон, 1992) та упорядник „Антології української поезії в Канаді, 1898-1973" (1975), п'ятох альманахів „Північне сяйво" (1964-71) та інших подібних видань.

Як відомо, перше українськомовне оповідання в Канаді написав отець Нестор Дмитрів 1897 року в місті Калгарі, а першого вірша українською мовою в цій країні створив Іван Збура 1898 року на фармі поблизу Едмонтону. Таким чином степова провінція Алберта стала колискою української літератури в Канаді, незабаром після прибуття сюди перших українців, чи пак русинів, з Галичини й Буковини на постійне поселення.

Про письменників українського походження, що пишуть чи писали англійською мовою, зробив співдоповідь Ярс Балан, науковий працівник Канадського Інституту Українських Студій в Едмонтоні, упорядник англійськомовної антології „Ярмарок" (1987), що охоплює переклад творів українських поетів і письменників у Канаді.

Серед перших українських авторів були прозаїки Сава Чарнецький і Мирослав Стечишин та фольклорні поети Теодор Федик, Дмитро Рарагоський і Симон Паламарюк. Перед Першою світовою війною активно виступав у пресі Павло Крат (іноді під псевдонімом П. Терненко), родом із Полтавщини. Називаючи себе соціялістом, він у своїх писаннях послідовно домагався незалежности для України. Опісля став пастором євангелицької громади в Онтаріо.

Перші збірки віршів українською мовою з'явилися 1908 року. Віховим виданням стали „Канадійські оповідання" (1910). Відтоді видано сотні книжок поезій, поем, оповідань, повістей і п'єс, а після Другої світової війни також літературознавчих праць. Першу анотовану бібліографію книжкових видань випустив у світ 1984 року Яр Славутич (було три видання), до речі, відзначену літературною нагородою. Тепер він готує до друку підсумкову „Хрестоматію українського письменства в Канаді", що має з'явитися наприкінці 1998 року як ювілейне видання, що охопить авторів усієї західної діяспори.

Г. Братуненко